

THE 80ST GENERATION

Angelica Stoica, PhD Student, "Petru Maior" University of Tîrgu Mureş

Abstract : Our study focuses on approaching the term generation, beginning with the immediate observation of the literary life, with all the intergenerational conflicts that prey on it periodically. This query is researched diachronically, being concerted with a "synoptic painting" of generations. The senses, the multiple meanings of the term analyzed by theoreticians and critics will be found in the hierarchic scale drafted for the period of the eighties of Romanian literature.

The idea of generation represents a challenge of the moment, without being able to analyze exhaustively the political and social context to which it is related.

Keywords: *literary generation, "generation of creation", gerontachy, postmodernism, eighties, neo-expressionism.*

Conceptul de generație- definiri, particularități, accepțiuni;

În România, interesul pentru fenomenul generațiilor a apărut mai târziu decât în Europa Occidentală. Un tratat elaborat pentru această problematică nu este încă scris. Preocupările devin evidente la începutul anilor '30, din secolul trecut, când a fost organizat un ciclu de conferințe despre „Problema generațiilor” în amfiteatrul Fundației universitare Carol I. Studiarea generațiilor literare a cunoscut perioade când fenomenul prezenta interes, dar și perioade de regres. Atunci când schimbul de generații a creat și conflicte de interes, această temă a stimulat gândirea teoreticienilor. Studiile au fost elaborate de fiecare dată pornind de la observarea directă a vieții literare.

Studiul nostru își propune o sinteză a rezultatelor cercetării pe această temă, așa cum a fost configurată în eseu lui Gheorghe Perian, descriindu-se momentele generaționiste din literatura română. Totodată, criticul definește conceptul și desprinde accepțiuni ale acestuia, exprimându-și opinia și în raport cu un posibil „tablou sinoptic” al generațiilor. Având în vedere faptul că, despre generația optzecistă s-au scris multe articole și studii, iar termenul „optzecism” are o mare circulație, optăm pentru marcarea unor delimitări și problematizări ale acestei direcții, regăsite și în analiza fenomenului generaționist al criticului Gheorghe Perian. Concluziile acestui studiu vor completa tabloul unei generații literare față de care au fost exprimate atât adeziuni cât și contestații .

În primul rând, Gheorghe Perian¹ conchide că –din punct de vedere cronologic- au existat trei momente „generaționiste”, inegale ca anvergură sau calitate. Astfel, primul moment „generaționist” în evoluția teoriei literare românești a fost cel al anilor 1930, când Mircea Vulcănescu a publicat mai multe articole .Autorul a pornit de la concepția monografică a lui Dimitrie Gusti, iar în studiul *Generație*² apărut la revista „Criterion” în

¹ Gheorghe Perian, *Ideea de generație în teoria literară românească*; Julius Peterson, *Generațiile literare*, Editura Limes, Cluj-Napoca, 2013.

² Mircea Vulcănescu, *Generație, în Tânăra generație*, ediție îngrijită de Mircea Diaconu, Editura Compania, București, 2004, p. 40-76. Gheorghe Perian insistă în studiul său asupra acestor perspective determinative în descrierea conceptului de *generație*; ele sunt prezente și primează alternativ, în funcție de accepțiunile pe care le dă interpretul conceptului.

1934, evidenția multiplele sensuri ale conceptului: biologic, sociologic, istoric, psihologic, cultural și economic. Din înțelesul biologic al conceptului, teoreticienii literari au păstrat doar ideea decalajului temporal, motiv pentru care categoriile de vârstă ajung să se înstrăineze una de cealaltă, eliminându-se principiul eredității ca factor de continuitate. Pentru cei care studiază caracterele moștenite și probleme ale arborelui genealogic, nu pot fi puse în discuție rupturi grave în succesiunea vârstelor. Sub aspect sociologic există pe de o parte vârstnicii, legați între ei prin trecutul lor comun și tinerii care așteaptă recunoașterea meritelor proprii. În lumea modernă și complexă vârsta își pierde importanța. Mircea Vulcănescu consideră că înțelesul sociologic este plasat la rang de criteriu supraordonator, organizându-se în jurul lui toate celelalte sensuri.

Astfel, Mircea Vulcănescu a realizat un tablou al generațiilor care s-au succedat în literatura română, începând cu secolul al XIX-lea. Încă din antichitate, istoricii justificau periodicitatea pornind de la faptul că înnoirea substratului biologic al societății se petrece o dată la 30 de ani. Schimbul de generații poate să aducă schimbarea paradigmatică, dar nu în manieră obligatorie. Tabloul său stă la baza acestui „gen” în istoria literară românească. Mircea Vulcănescu evidențiază mai întâi așa-numita „generație a premergătorilor”, remarcată prin atitudine „antigrecescă și autohtonistă”, cronologic situată în 1821. În urma ei, s-a constituit la 1848 generația pașoptistă, în fruntea căreia s-au aflat Ion Brătianu, M. Kogălniceanu, C.A. Rosetti, Avram Iancu, N. Golescu. A urmat apoi generația junimistă, ridicată în 1880. Această generație a fost condusă de ideea „formelor fără fond”. Generația a patra s-a configurat după răscoala din 1907, creându-se o literatură cu tematică rurală. Este generația care a inițiat semănătorismul și poporanismul. Generația Marii Uniri (sau generația „Gândirii”) datează din 1914, când reprezentanții ei au fost preocupați „în egală măsură de românism și universalitate”. Ajungând la generația a șasea, contemporană lui, criticul nu mai respectă periodicitatea celor 30 de ani, neputând-o asocia unui eveniment istoric, așa cum o făcuse cu celelalte. Acest „tablou sinoptic” are neajunsuri. Așa cum sesiza Gheorghe Perian, este riscantă și parțială o periodizare generaționistă după repere cronologice mari. Generația, în literatură, are o periodizare internă, proprie, raportată la criteriul strict literar. Pe de altă parte, Vulc[nescu face erori în descrierea unei generații, redusă doar la poporanism și semănătorism, deși în interiorul ei s-au manifestat și scriitori decadenti și simbolisti, discipoli ai lui Alexandru Macedonski. Această radiografie generaționistă poate fi citită azi doar ca document de epocă. Mircea Vulcănescu nu insistă asupra conflictului dintre generații. Probabil că tăcerea lui a fost diplomatică.

Pentru a preveni conflictul intergenerațional, Tudor Vianu schimbă viziunea acestei problematice. Într-un articol din 1936, intitulat „Generație și creație”³ a redefinit conceptul de *generație*, astfel încât să nu existe o limită biologică în alcătuirea ei. Generațiile biologice au fost înlocuite cu așa-numitele „generații de creație”. Această numire elimină determinismul biologic, mijlocind apropierea de ordin intelectual între tineri și vârstnici. Mai târziu apare P. P. Negulescu, în 1941⁴, adresându-se generației vârstnice, reprezentată de Academia Română, convins fiind că doar cei bătrâni pot întreprinde ceva pentru potolirea adversităților. Opțiunea acestuia este în opoziție cu cea a lui Tudor Vianu. P.P. Negulescu, chiar dacă a optat pentru

³ Tudor Vianu, *Generație și creație*, Editura Librăriei Universala Alcalay, București, 1936, p. 3-22.

⁴ P. P. Negulescu, *Conflictul generațiilor și factorii progresului*, în *Discursuri de recepție la Academia română*, ediție îngrijită de Octav Păun și Antoaneta Tănăsescu, Editura Albatros, București, 1980, p. 295-315.

depășirea conflictului, a solicitat recunoașterea și acceptarea de către tineri a rolului conducător deținut de vârstnici. Acești autori vor încheia prima serie de studii teoretice consacrate ideii de generație.

Al doilea moment „generaționist”, remarcat de Gheorghe Perian s-a făcut simțit la începutul anilor 1970, când literatura română „s-a întinerit masiv cu o falangă de scriitori aflați sub vârsta de 40 de ani”. Critica literară a acestor ani a încercat să înnoade tradiția perioadei interbelice. A fost o etapă mai puțin efervescentă, studiile importante care au apărut, purtând semnătura lui Mircea Martin, în revista *Luceafărul*, între 1971 și 1972.⁵ Criticul a reluat noțiunea de „generație de creație”, realizându-i totodată o extensie: generațiile adună scriitori de vârste diferite, care împărtășesc aceleași idei artistice, dar pe care îi unește „concomitența debuturilor”. Mircea Martin analizează problematica relației generației cu critica literară. Consideră că este necesar ca cei care emit judecăți de valoare să nu abandoneze spațiul constatărilor obiective. Există riscul ca să se asiste la o supraevaluare a operelor, dacă ele sunt create în spațiul generației criticului.

Altă contribuție de seamă a avut-o Mioara Apolzan care a readus criteriul vârstei în definiția generației. În studiul său, „Problema generațiilor literare din punct de vedere sociologic”⁶ se pot evidenția opinii ale autoarei; sesizează, de exemplu că, în epocile mai îndepărtate durata de existență a unei generații era, în literatura română, de aproximativ 20 de ani. În secolul al douăzecilea durata a scăzut în mod semnificativ, ajungând la 10 ani. În țările cu o tradiție solidă, generațiile se succed cu o regularitate mai mare decât la noi, fiecareia revenindu-i o proeminență de 30 de ani. La noi în țară epocile liniștite sunt rare și scriitorii nu pot duce până la capăt proiectul început. Pe de altă parte, tinerețea literaturii române determină această grabă. Mioara Apolzan leagă criteriul biologic al vârstei cu acela al debutului statuat de Mircea Martin, considerând că „generațiile sunt realități cuantificabile”.

Al treilea moment „generaționist” ar putea marca perioada anilor 1980, când regimul comunist lupta să-și mențină puterea. Pe acest fond s-a conturat un nou val de scriitori. Gheorghe Perian surprinde configurația „generaționistă” a lumii literare, marcată de postmodernism. Sistemul politic nu a putut împiedica sciziunea pe vârste a literaturii. În deceniul al nouălea s-au produs modificări care i-au favorizat pe cei bătrâni. Gerontarhia este o formă de autoritarism, fiind corelată cel mai adesea cu blocarea tinerilor. Acest fenomen apare dacă succesiunea categoriilor de vârstă nu se face la timp, adică după treizeci de ani. Epocile de gerontarhie sunt lipsite de confruntări intergeneraționale. Doctrina gerontarhiei a apărut la P. P. Negulescu.

Gheorghe Perian, fiind receptiv la spiritul deceniului, remarcă în studiile sale⁷ că, faptul de a problematiza sau a teoretiza ideea de generație este receptat ca o instigare la ruptură și reconfigurarea pe alte principii ale sistemului. Critica postmodernă se îndepărtează treptat de teoria „generațiilor de creație” ale lui Tudor Vianu. Gheorghe Perian surprinde sensibile deosebiri. Astfel, Tudor Vianu pune mai presus „interesele naționale” față de idealurile ce-i unesc pe cei de vârstă egală într-o generație biologică. Este o teorie deschisă

⁵ Mircea Martin, *Despre conceptul de „generație”, în Generație și creație*, ediția a II-a nerevăzută, dar adăugită, Editura Timpul, Reșița, 2000, p. 189-214.

⁶ Viziunea particulară a autoarei despre generații poate fi surprinsă în „Revista de istorie și teorie literară”, nr. 2, 1974, pp. 201-216.

⁷ Gheorghe Perian, *Generația literară (I-II)*, în *Literatura în schimbare*, Editura Limes, Cluj-Napoca, 2010, p. 40-59.

„spre localism și naționalism”, spre deosebire de existența „unei viziuni policentrice” promovate de critica postmodernă.

În deceniul al nouălea, după revenirea în circulație a studiului publicat de Mircea Vulcănescu, generația a reușit să recupereze înțelesul biologic, redevenind ceea ce fusese inițial: cercul închis al scriitorilor de vârstă apropiată sau de vârstă egală. E la alegerea scriitorului dacă rămâne sau nu la o generație de creație, dar, nu depinde în nici un fel de voința lui dacă face parte sau nu dintr-o generație biologică. Orice scriitor rămâne sau nu într-o generație, chiar dacă se întoarce împotriva voinței acesteia. S-a constatat că schimbul de generații are loc o dată la 30 de ani.

Generația optzecistă- delimitări, problematizări

Fenomenul generaționist al anilor '80 poate fi abordat din multiple perspective, fără însă a pretinde o analiză exhaustivă a vreuneia dintre ele. Timpul scurs de la finele acestui deceniu i-a mărit sfera problematizantă. Se pot opera delimitări conceptuale, structuri ierarhice subiective, argumentate de critici și teoreticieni.

Termenul „optzecism” are o mare frecvență în articolele din revistele de cultură. Se poate contura un capitol de istorie literară aproape „clasicizat” cu numele penultimului deceniu al acestui secol. Uneori apare câte un „optzecist” întârziat, publicând sau întâlnim calificarea de „optzecist atipic” dată unui autor. Interpretările critice care s-au dat și se vor mai da volumelor publicate, reprezintă partea concretă, analitică a fenomenului. Credem că este importantă latura teoretică pe care au schițat-o specialiștii pentru foștii cenacliști de luni. Opiniile criticilor sunt împărțite. Din punct de vedere estetic, pentru unii teoreticieni, este cea mai dinamică grupare literară de la noi de după război. Această generație este în poezie cam ceea ce a însemnat Școala de la Târgoviște în proză. Într-un profil configurat artistului acestei generații se pot regăsi calități precum: originalitatea expresiei, erudiția creatoare, interes pentru istoria formelor literare și pentru aspectele teoretice moderne ale scrisului. Mulți dintre poeții acestei generații au propensiune teoretică și câțiva dintre ei pot face oricând carieră critică. Din acest punct de vedere poate fi considerată o grupare omogenă a ultimelor decenii în care nivelul valoric este greu de imaginat, având în vedere vremurile atât de învolburate care au circumscris-o. Această coerență a fost posibilă și datorită unei alte calități a scrisului lor: „angajarea prin acceptarea realității”⁸ În plus, autorii acestei generații au avut și șansa de a fi în număr atât de mare solidari unei estetici generale comune, dar, în mod paradoxal, individualizatoare în același timp. Florin Berindeanu selectează din acest ansamblu omogen al generației cinci nume, încadrându-le într-o posibilă „antologie perfectă, subiectivă”, în care s-ar regăsi totalul, dar și pe fiecare în parte: Mariana Marin, Mircea Cărtărescu, Ion Stratan, Alexandru Mușina și Florin Iaru.

Rămânând în sfera contextului social-istoric se remarcă opinia lui Mircea Cărtărescu care definește optzecismul ca fiind „un fel de generație biologică, națională, diferită de cele

⁸ Florin Berindeanu, „Poezia totalitarismului”, în rev. *Contrapunct*, nr. 25, 1991, p. 5. Autorul articolului pune accent asupra condiției artistului într-un regim totalitar. Realitatea, ca temă poetică și nu ca realitate propriu-zisă este metamorfozată în scris până în punctul de a deveni „manifest estetic azvârlit peste gardul politicii totalitare.” În istoria literaturii noastre, generația optzecistă reprezintă poate „concentrarea cea mai mare de opoziție scriitoricească la un regim și o realitate din ce în ce mai degradante”. Tezele vremii *a-estetice* care fac rău persoanei, au efect de bumerang în actul scris, prin știința exprimării realului în termeni mai grei și mai caustici decât ar fi făcut-o direct.

dinainte, nu numai artistic, ci și ca mod de viață, de percepere a realității.”⁹Nu întâmplător a purtat gloriosul titlu de „generație în blugi”. În perioada interbelică, literatura română s-a sincronizat cu literatura europeană. Optzecismul, pare însă a fi 68-ul întârziat al românilor. Cu vreo 10- 15 ani înainte, în Occident, o generație întreagă și-a afirmat diferența față de cele anterioare, ce nu poate fi redusă doar la banalul conflict intergeneraționist. În primul rând, optzeciștii reprezintă exponenții unei ideologii neoliberale. Mesajul mișcărilor din Apus a fost preluat în România și în tot estul Europei, dar a fost dus mai departe în condiții mult mai dure. Raportându-se cronologic, Mircea Cărtărescu numește lumea anilor ’50 și ’60, prea puțin diferită de cea interbelică, *modernitate*, iar pe cea care a urmat după ’68 în Occident și cu o întârziere de 10-15 ani în estul Europei, *postmodernitate*. Cu optzeciștii începe și la noi „schimbarea de lume”. Aceste așezări ale faptelor de istorie socială și culturală se pot realiza doar după un interval de timp, necesar procesării lor. În consecință, mutații valorice se vor mai configura în viitor, chiar și în raport cu generația optzecistă.

În lipsa conceptelor clarificatoare, artiștii și teoreticienii au trăit în confuzie orientarea lumii literare spre posmodernism, deși logica dezvoltării formelor literare presa scrisul lor către o expresie postmodernă. În ceea ce privește poezia, Mircea Cărtărescu consideră că, două au fost modelele ce au împiedicat înaintarea multor autori către o atitudine postmodernă: Nichita Stănescu, ce impunea copleșitor cu „irezistibila vigoare muntenească” și modelul ardelean ce relua „modul solemn și incantatoriu, ca și expresionismul metafizic al poeziei blagiene.” Este absolut necesar însă de evidențiat diferența dintre faptele de istorie literară: optzecismul și postmodernismul, optzecismul și textualismul. Generația optzeci a fost destul de greu asimilată de publicul de la noi. Criticii care au elaborat sistematizări ale scriitorilor, au surprins raporturi de forță în gestionarea valorică și tipologică a unei generații.

Poezia a avut o putere de dispersie mai mare decât proza. Atacurile care au venit din medii literare diferite au vizat tot poezia Mircea Cărtărescu¹⁰, subliniind faptul că linia de despărțire între modernism și postmodernism este mai flexibilă decât pare, stabilește cel puțin trei direcții a poeziei anilor ’80. Direcția principală cuprinde poeți din școala bucureșteană a „Cenaclului de luni”(Traian T. Coșovei, Magdalena Ghica, Ion Stratan, Florin Iaru, Romulus Bucur), ca și câțiva poeți „provinciali”, ca Liviu Ioan Stoiciu sau Ion Monoran. Alături de ei, din aceeași direcție a „subiectivității angajate”¹¹ fac parte și poeți germani din România, Franz Hodjak, Rolf Bossert, Werner Sollner etc. Pe lângă această direcție principală, poezia generației ’80 mai are cel puțin două direcții bine precizate. Prima, o numește „poezie minimalistă”, cu „un anumit risc”, referindu-se la poezii „cerebrali, abstracți, parabolici, eliptici”, diametral opuși direcției principale. Din această grupare fac parte poeți ca Petru Romoșan, Ion Bogdan Lefter, Bogdan Ghiu, Matei Vișniec sau Elena Ștefoi. A treia direcție este cea „neoexpresionistă, preocupată de o problematică etică și metafizică, în care , chiar dacă agresivitatea limbajului duce de multe ori la o concretețe halucinantă ținând de temele suferinței, abjecției, nebuliei și morții, sensul rămânând până la urmă unul transcendent și impersonal, specific modernismului.”¹²Printre reprezentanții acestei orientări se numără Emil

⁹ Mircea Cărtărescu, *Postmodernismul românesc*, Ed. Humanitas, București, 2010, p. 364.

¹⁰ Ibidem, p. 156

¹¹ Mircea Cărtărescu precizează că, despre „subiectivitatea angajată” vorbește criticul Walter Fromm, citat de Peter Motzan în postfața la *Vânt potrivit până la tare*, p. 164.

¹² Ibidem, p. 371

Hurezeanu, Ion Mureșan, Marta Petreu, Nichita Danilov și „lunedista” Mariana Marin, o serie de autori „impresionantă valoric, dar neevoluată ca poetică”.

Fenomenul optzecist nu se asociază postmodernismului, astfel încât unii interpreți să califice- de exemplu- un poet neoexpresionist, optzecist, ca fiind atipic. Poezia care nu intră în paradigma postmodernă nu trebuie să cadă pradă unor prejudecăți în ceea ce privește interpretarea ei. Aceasta a fost creată în funcție și de structura sufletească a creatorului ei, întărindu-se mai apoi ideea că imensa bibliografie critică referitoare la „noul val” are un aspect eterogen. Caracteristicile poeziei optzeciste „standard” erau „oralitatea lejeră... ironia, umorul, ludicul pervaziv... caracterul narativ al poemelor... imagismul artificios, ca de deesn animat, al textelor, pline de obiecte și personaje.”¹³ Pe măsură ce au apărut alții membri ai cenaclului, ca individualități puternice, au apărut și alte criterii poetice, astfel încât Cărtărescu conturează acel „postmodernism soft”, și celălalt postmodernism, varianta „hard”, marginal în anii ’80 și central exclusiv în deceniul următor.

Raportându-ne la criteriul biologic, această generație reunește scriitori afirmați în „Cenaclul de luni”, „Junimea”, „Echinox”, majoritatea născuți în ’50. Nicolae Manolescu¹⁴ a acordat mult spațiu acestei promoții literare în istoria critică. Structura ierarhică a grupului este reflectată de cele două volume colective publicate: „Aer cu diamante” în care numele cele mai citate sunt: Mircea Cărtărescu, Traian T. Coșovei, Florin Iaru și Ion Stratan. Al doilea volum este prefațat de Nicolae Manolescu și cuprinde alături de Mușina și poeți mai degrabă „disidenți” față de orientarea „standard” a celor din primul grup și „marginalizați” în cenaclu: Bogdan Ghiu, Ion Bogdan Lefter, Romulus Bucur și Mariana Marin.

În ceea ce privește disputa dintre textualism și postmodernism ne putem raporta la teoreticianul principal al textualismului din România, Marin Mincu. Acesta a atribuit generației optzeci textualismul anilor șaiszeci din Franța. Concurând cele două concepte din cauza teoretizărilor lui Marin Mincu, poeții optzeciști au fost de multe ori calificați ca fiind „generația textualistă”.¹⁵ Criticul face diferența între textualizant și textualist. De exemplu, el îl numește pe Ion Barbu textualizant, „fiind un autor de Text precum marii poeți din toate timpurile (Poe, Eminescu, Kafka, Urmuz, Dante și alții), iar textualiștii sunt mai cu seamă „tinerii poeți ce încearcă să textualizeze realul în mod pragmatic.” Aceste explicații conceptuale le dă într-un interviu realizat de Grigore Mărășanu și publicat în *România literară* în anul 1989.

Se poate sesiza astfel o încadrare generalizată a poezilor, în aceeași paradigmă. Octavian Soviany întregeste acest tablou¹⁶, afirmând că această dispută nu este decât „expresia unui orizont ontologic al apocalipticului”, tot el subliniind că nu există nici textualism, nici postmodernism. Sunt doar câțiva poeți care pot fi încadrați aici – textualiștii-cum ar fi Bogdan Ghiu, Petru Romoșan, Gheorghe Iova, Aurel Pantea sau Matei Vișniec. Aceste clasificări au stârnit controverse, deoarece în această grupare se încadrau doar câțiva poeți, restul fiind numiți astfel doar pentru a vorbi despre o generație, la modul general, nu

¹³ idem

¹⁴ Nicolae Manolescu,

¹⁵ Marin Mincu, *Textualism și autenticitate (Eseu despre textul poetic, III)*, Editura Pontica, Constanța, 1993.

¹⁶ Octavian Soviany, *Apocalipsa Textului (Încercare asupra textualismului românesc)*, Editura Palimpsest, București, 2008

despre o generație care este reprezentată prin mai multe direcții, orientări, în ceea ce privește poezia.

Raportându-ne la încadrarea poezilor mai cu seamă în structuri ierarhice (poezia este o formă de rezistență la uniformizare mai cu seamă într-un regim dictatorial), trebuie să evidențiem efortul de sistematizare al cărei autor este Alexandru Mușina. Astfel vom avea, în funcție de importanța și sensul dat elementelor noii paradigme¹⁷ poezia „textului”, care pune în relație eul individual cu textul, „orice manifestare a eului fiind o generare, resuscitare, reasamblare de text”- fie un text relativ *alb* (Bogdan Ghiu, Augustin Pop), fie un text de „proliferarea semnificativului” (Florin Iaru, Mircea Cărtărescu, Ion Stratan sau Traian Coșovei). Poezia „cotidianului” este centrată pe „banalitatea vieții” de zi cu zi „întâmplările, obiectele, senzațiile cele mai comune sunt niște „semne”, care au „o valoare intrinsecă” (Romulus Bucur, Marius Oprea, Andrei Bodi, Simona Popescu) sau constituie punctul de pornire pentru o „lectură” mitologică (Liviu Ioan Stoiciu), existențială (Mariana Marin, Aurel Dumitrașcu, Caius Dobrescu) sau simbolică (Marta Petreu, Emil Hurezeanu). Poezia „metafizicului” reprezintă un paradox, „o imposibilitate făcută posibilă” de talentul poezilor (Nichita Danilov, Ion Mureșan, Liviu Antonesei, Ioan Moldovan, Viorel Mureșan). Clasificarea este finalizată cu „poezia nevrozei” (Cristian Popescu, Viorel Padima, Matei Vișniec).

Alt moment, în încercarea de sistematizare aparține lui Radu G. Țeposu, definind poezia prin direcțiile pe care le trasează, adaptate de altfel și structurii lirice a poezilor; Criticul¹⁸ distinge astfel: „cotidianul prozaic și bufon” (Mircea Cărtărescu, Traian T. Coșovei, Liviu Ioan Stoiciu, Florin Iaru, Alexandru Mușina), „gnomicii și esotericii”, „manieristii” (Nichita Danilov, Ion Bogdan Lefter, Mariana Codruț), „fantezismul abstract și ermetic” (Ioan Stratan, Matei Vișniec, Aurel Pantea), „criza interiorității, patosul sarcastic” (Ion Mureșan, Mariana Marin, Marta Petreu), „criticismul central și histrionic, comedia literaturii” (Petru Romoșan, Daniel Corbu, Mircea Petean), „sentimentalii rafinați” (Romulus Bucur, Aurel Dumitrașcu, Dumitru Chioaru).

A treia încercare de sistematizare aparține lui Ion Bogdan Lefter. Criticul¹⁹ identifică trei direcții principale. Prima ar putea fi reprezentată de o poezie aplicată mai ales asupra realității date, cotidiene, „prozaice”. A doua direcție- la polul opus- relevă poezia conceptuală și a treia ar fi poezia „moralistă”, deschisă noilor categorii filosofice și etice. Ocupându-se de „nucleul” poeziei optzeciste, Ion Bogdan Lefter încadrează primei direcții poezii: Mircea Cărtărescu, Alexandru Mușina, Liviu Ioan Stoiciu, Romulus Bucur, Magdalena Ghica, Florin Iaru, Traian T. Coșovei, Dumitru Chioaru, Mariana Codruț, Denisa Comănescu, Andrei Zanca. Celei de-a doua direcții aparțin autorii Călin Vlasie, Liviu Antonesei, Marta Petreu, Ion Stratan, Bogdan Ghiu, Eugen Suci, Ion Bogdan Lefter. Cea de-a treia direcție este reprezentată de Petru Romoșan, Nichita Danilov, Matei Vișniec, Mariana Marin, Ion

¹⁷ Alexandru Mușina, *Antologia poeziei generației '80*, Ed. Aula, ed. a II-a, Brașov, 2002. Noua paradigmă poetică, pe care o deschide generația '80 o constituie răsturnarea relației dintre poet și limbaj. Pentru poezii optzeciști, „poezia exprimă, comunică o realitate (textul poetic nu mai e o finalitate, ci un mijloc), iar persoana poetului devine sistemul de referință, instanța ordonatoare, în locul limbajului sau al transcendenței”. Acest raport este evidențiat de Mușina, prefigurând maniera în care a clasificat poezii.

¹⁸ Radu G. Țeposu, *Istoria tragică & grotescă a întunecatului deceniu literar nouă*, ED. Eminescu, București, 1993, p. 83-84.

¹⁹ Ion Bogdan Lefter, *FleshBack 1985: Începuturile „noii poezii”*, Ed. Paralela 45, Pitești, 2005.

Mureșan, Elena Ștefoi, Ioan Morar, Lucian Vasiliu. Strădania criticilor de a opera aceste sistematizări, care sunt destul de eterogene, dezvăluie intenția acestora de a contura principii estetice care să pună sub semnul unității în diversitate poezia acestui deceniu.

Trecând mai mult de trei decenii se poate sesiza că în poezia românească cât și în receptarea ei s-au produs mutații majore; generația '80 s-a afirmat decisiv, și-a impus temele, tipul de discurs, atitudinea față de realitate și față de poezie. Este o generație de creație specifică, un fapt de istorie literară, care exprimă în proză, poezie, eseu, un anumit moment socio-politic și cultural.

Bibliografie:

Cărtărescu, Mircea, *Postmodernismul românesc*, Ed. Humanitas, București, 2010

Crăciun, Gheorghe, *Competiția continuă*, Ed. Vlasie, Brașov, 1994.

Diaconu, Mircea A. *Fețele poeziei- Fragmente critice*, Ed. Junimea, Iași, 1999.

Lefter, Ion, Bogdan, *Fleshback 1985: Începuturile „noii poezii”*, Ed. Paralela 45, Pitești, 2005.

Manolescu, Nicolae, *Istoria critică a literaturii române(5 secole de literatură)*, Ed. Paralela 45, 2008.

Mincu, Marin, *Textualism și autenticitate(Eseu despre textul poetic, III)*, Ed. Pontica, Constanța 1993.

Mușina, Alexandru, *Antologia poeziei generației '80*, Ed. Aula, ed. a II-a, Brașov, 2002.

Perian, Gheorghe, *Ideea de generație în teoria literară românească*; Julius Peterson, *Generațiile literare*, Ed. Limes, Cluj-Napoca, 2013

Perian, Gheorghe, *Scriitori români postmoderni*, Ed. Didactică și Pedagogică, București, 1996.

Soviany, Octavian, *Apocalipsa textului(Încercare asupra textualismului românesc)*, Ed. Palimpsest, București, 2008.

Țeposu, Radu, G., *Istoria tragică & grotescă a întunecatului deceniu literar nouă*, Ediția a III-a, prefață de Alexandru Cistelean, Ed. Cartea Românească, București, 2006.